

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 2.

Februari 1861.

20 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 4: 4-8.

4. Men honom, som håller sig wid gerningarna, warder ibnen icke räknad af nåd, utan af pligt.

5. Men honom, som icke håller sig wid gerningarna, utan tror på Honom, som den ogudaktiga gör rättfärdig, hans tro warder honom räknad till rättfärdighet.

Se här den höga, hemliga och underliga regeringen i Christi rike! En owärdigare människa får nåd, en wärdigare uteslutes, blott för hjertats seende efter förtjenst. Herren sjelf har allraflakast framhållit denna underliga dom, då Han i Matth. 20:de Cap. säger, att de, som hade arbetat hela dagen, fingo ingen nådegåfwa, utan endast efter förtjenst, blott derföre, att de "höllso sig wid gerningarna", — "wi hafwe dragit dagens tunga och hetta" — men de, som stodo der i sin blygsel, emedan de hade arbetat blott en timma och således ingen dagspenning kunde begära, dem gaf husbonden till slänts hela dagens lön. Sådant är himmelriket, säger Herren, sådan är Christi regering och dom, twärtemot allt förnuft och emot alla människors sätt och seder. Och hwad är orsaken? Herren Christus förklarar den i Matth. 18:de Cap. Då Han der hade framställt samma underliga förhållande och sagt, att ett litet barn war större i himmelriket än Petrus och Johannes, så säger han: Ty Kenniskones Son är kommen att fräl'sa det som förtappadt war (v. 11). Gud har gifwit sin Son till ett blodigt offer för oss — det är orsaken, hwarföre Han ingenting så litet tål, som wår sjelf-rättfärdighet, och deremot genast upplager och rättfärdigar den owärdigaste syndare, som tror på Sonen.

Denna Guds rikets grundlag framställer nu Apostelen till en merligare förklaring, hwarföre Abraham icke kunde wara rätt-

färdigad för sina gerningar, utan endast genom tron. Han har först anfört Skriftens historiska intyg derom; nu vill han ytterligare säga: det är icke möjligt att Abraham hållit sig wid gerningarna och på den vägen blifvit rättfärdig, utan han måste nödvändigt hafva trott på Christum, efter han blef rättfärdigad; ty det är en afsjörd regel och dom i nådens rike, att "honon, som håller sig wid gerningarna, warder lönen icke räknad af nåd, utan af pligt;" (hvarigenom han är förlorad, om han blott gjort den minsta synd, Gal. 3: 10); "men honon, som icke håller sig wid gerningarna, utan tror på Sonon, som den ogudaktiga gör rättfärdig, Hans tro warder honon räknad till rättfärdighet." Detta synes vara sammanhanget. — Men är nu detta en så afgörande grund-regel i nådens rike, låtom oss wäl betrakta densamma. Apostelen säger:

Sonom, som håller sig wid gerningarna. Uti gr.-texten lyder det egentligen så: "Sonon som werkar", (ergazameno), som arbetar, eller såsom Luther träffande återgifsver det: "som umgås med gerningar." Meningen är wisserligen den, som vår Bibel-öfversättning uttrycker: "den som håller sig wid gerningarna", eller såsom Apostelens eget uttryck, i Gal. 3: 10, lyder: "de som äro af lagens gerningar", d. ä. de som äro af den vägen. Men Apostelen har med ordet "verka" uttryckt det mest framstående draget hos sådana. Man ser och hör oftast blott om "werkande", då de äro nog lärde, att med munnen bekänna rättfärdiggörelsen genom tron; hela deras lif är dock försänt i verka, i gerningar, i hwad de sjelfwa skola vara eller göra, såsom de friare uttrycken från hjertat förråda. Att ordet "verka" i vår text har denna betydelse, att det betecknar hjertats förlitande på gerningarna, det se wi af det som Apostelen i v. 5 uttrycker såsom dess motsats, då han säger: "Men honon som icke werkar, utan tror på Sonon, som den ogudaktiga gör rättfärdig" etc. Der märke wi, att ordet "verka" här betecknar, att hjertat har sitt hopp på werkandet. Wi förstå desutom, att om hjertat wore fritt, wore dödadt ifrån lagen och troende på Christum, så utgjorde werkandet intet hinder för rättfärdigheten inför Gud, utan wore twärtom en frukt och bewisning af densamma. Saken är denna: huru än ditt förstånd och din bekännelse äro, så kan dock hjertat icke annat, än hafwa sitt hopp på ett af dessa två: antingen på ditt eget werkande, warande, görande, eller på Sonon som gör den ogudaktiga rättfärdig. Vår egen werkförtjenst och Guds nåd genom Christum äro rakt emot hwarandra (Rom. 11: 6). Har jag nu mitt hopp på mitt eget werkande, så kan jag omöjligt hafwa det på Christum; och då utgör alltid mitt werkande hufwudsaken för mitt hjerta och mina tankar, hwadhelt förståndet och munnen säga, och då kallas jag här en werfare och för inför Gud endast efter min förtjenst, endast det mig tillhöret.

Men med ordet "verka", "umgås med gerningar", har Apo-

sjelen också antydt hwad som är orsaken, hwarföre de sjelfrättfärdige kunna hoppas att i sig sjelfwa täckas Gud, neml. att de endast se på gerningar, icke se efter hjertats fullkomliga helighet, utan på utwärtas gerningar, såsom Phariseen i Luc. 18:de Cap., hwilken sade: "jag fastar två resor i veckan och gifwer tionde af allt det jag eger; jag är icke en röfware, en horkarl" o. s. w. Han talar icke ett ord om sin inre meniska, han säger icke: mitt hjerta, mina tankar äro fullkomligt rena, der är ingen sjelffärlighet, intet förakt för denne publikanen, ingen brist i min kärlek till nästan, o. s. w. Bleswe sådana menniskor af Guds ansigtes ljus uppväckta till att allwarligt gifwa akt på allt Guds ord och på Guds blick i den inwärtas meniskan, kände de huru Herrans ögon följa deras tankar och hjertats uppsåt, då skulle de icke längre finna någon ro eller hvila i sin egen fromhet, och hålla sig bättre än andra; då skulle de på fullt allwar tro, att ingen meniska kan vara så ond, som de äro. Men de umgås endast med gerningar, fromma iakttagelser, andaktsöfningar, böner, barmhertighetswerk, den utwärtas meniskans späkande, "faslande", såsom Phariseen; och detsföre kunna de äfwen, såsom han, prisa Gud, att de icke äro såsom andra syndiga menniskor. Den som sålunda umgås med gerningar, om honom säger Apostelen: Honom warder lönen icke räknad af nåd, utan af pligt.

Märk: den som werkar, får "lön" — icke nåd, utan "lön"; — har han till alla delar fullgjort det som husbonden fordrat, så får han den betingade lönen, och behöfwer då icke tacka detsför, såsom för någon nådegåfwa, utan det är nu hans egen förtjenst; men brister det åter i hans fullgörande af sin skyldighet, då warder han straffad; han får intet af nåd. Sådan är lagen. Den som håller sig till lagens villkor, blifwer ock dömd endast efter dessa. Så hafwa wi redan sett Herren Christus förklara det med arbetarena i wingården. Och i denna Guds regering är en obeweklig bestämdhet; der är intet skonsmål. Den som håller sig till gerningarna, skall lönas endast efter sin egen förtjenst, och får intet af nåd. Då likwäl en sådan har kanske gjort mycket flera gerningar, än den som söker och får nåd, så tyckes detta vara mycket hårdt. Men här hjälper intet; det ligger en sträng och obeweklig ton i Skriftens ord häröf. Då en af arbetarena i wingården knorrade, så war der intet undfallande hos husbonden, han wel icke ett ögonblick för hans knorrande, utan svarade så: "War du icke öfwerens med mig om en wis dagpenning? Lag det dig tillhörer och gack." — Samma förkrossande språk förer ock Apostelen i Rom. 9 Cap. Bekymrad öfwer Judarnas inträda i sjelfrättfärdighet och deraf ofstillsättiga fördomelse, talar han der i denna ton: det hjälper icke huru I arbeten och löpen, för att warda rättfärdige; I hafwen Guds utkorelse emot eder; Gud har utwalt endast dem, som tro, och har förkastat dem som umgås med gerningar; och det är Guds egen sak; "det står icke till någon mans wilja eller lopp, utan till Guds barmhertighet."

hvilken som skall warda salig; de som farit efter rättfärdigheten, hafwa icke fått den; men de, som icke farit derefter, de hafwa fått den"; — och hwarföre så? derföre, att de förra sökte rättfärdigheten af gerningarna — de fingo den icke — de andre åter, som anammade den af tron, de fingo den (v. 30—32). — På samma sätt talar han i Gal. 4:de Cap., der han skiljer de salighetssökande i twenne slag, betecknade med Abrahams twenne söner, tjänstegwinnans son och den fria, således i trålar och i barn, hvilka sednare han äfwen kallar "löftets söner". Och då förklunnar han, att det skall utan stensmål gå de förra efter det ordet: "Drif ut tjänstegwinnan med hennes son; ty tjänstegwinnans son skall icke blifwa arfwinge med den fria son." — Huru hårdt tyckes icke detta vara! Då de hafwa länge arbetat och trålat, då skola de sitta utdrifwas! Menningar, som warit medlemmar i himmelrikets bröllop på jorden (Matth. 22) och så winlaggt sig om gerningar och wandel, — "betecknade med händer och fötter" (v. 13,) — att de derföre slutligen icke hafwa "bröllopskläder", skola "kastas i det yttersta mörkret". Men så stor är Herrans nitälskan om sin Guds rättfärdighet och om sin Guds ära! O, att alla menniskor, som wilja vara eller blifwa Christne, wäl betänkte detta, att det i denna fråga icke går an, att swäfwa hit och dit med sina tankar och sjelf uppgöra en salighetsswäg efter eget tycke, utan att här är en oöwerrörlig dom, som ingen menniska uppgjort och ingen menniska kan ändra, utan är den allsmäktige Gudens eget fastställda råd och beslut, att hvilken som vill salig warda, skall vara en fattig och förtappad syndare, som mistrostar på all sin egen rättfärdighet och förmåga, och som endast i Christi rättfärdighet söker sin frälsning. Derom säger nu Apostelen vidare:

Men honom, som icke håller sig wid gerningarna, utan tror på Gnom, som den ogudaktiga gör rättfärdig, han tro warder honom räknad till rättfärdighet. Här höre wi ut enkla och afgörande ord, hwem som skall warda salig. Den som icke werkar, icke umgås med gerningar, utan tror etc. Den som icke gör den minsta gerning för att dermed bota sin sak, sin syndaskuld och göra sig wärdig till Guds nåd, utan flör med all sin synd till Gnom, som gör den ogudaktiga rättfärdig. — Men då Apostelen här säger: "den som icke werkar, utan tror", har icke då den säkra, söfwande werlden rättigast träffat wägen? Men hon tyckes kunna den konsten allrabäst, att icke beswära sig med något arbete för saligheten, utan endast lita på Guds nåd — såsom och några religiösa menniskor, hvilka wilja vara något helt annat än werlden och kunna tala om tron och nåden, såsom wår enda tröst, men med sin drömmande tanke-tro lefwa i hela sitt löttsliga wäsende obrutna, och äfwen fria från allt besvär af något "werkländ", för att tjena sin nästa eller döda sitt kött. Måne icke sådana hafwa i detta språk ett stöd för att hålla sin wäg för den rättigaste? — Svar: Hör blott rätteligen orden: — "tro på

hon om, som den ogudaktiga gör rättfärdig." Hör! Apostelen talar om en själ, som tror på den "ogudaktiges" rättfärdiggörare. — tror på Christum just i denna Hans egenkap, att Han gör den ogudaktiga rättfärdig; — han talar om en själ, som just behöfver den trösten, att Christus gör den ogudaktiga rättfärdig — således en själ, som känner sig ogudaktig, och som i denna nöd antingen skall företaga sig att själf arbeta och verka för sin frälsning, eller också helt förtappad fly till den ogudaktiges frälsare. Då den säkra werlden med all sin ogudaktighet och sorglöshet ändå håller sig ganska god och litat på sina gerningar, betecknar Apostelen således här twärtom en förlägen syndare, som känner sig rentaf ogudaktig. Och till denna kännedom kommer man icke genom sorglöshet, utan twärtom endast genom att Herrans heliga kras angripit och utmattat oss under något bättringsarbete. Så säger Apostelen redan i Cap. 3: 19, 20, att det icke är genom laglöshet, utan genom lagen, som wår mun tillstoppas, som wi lära att känna synden och warda för Gud "brottslige." Så säger han i Cap. 5: 20, att det är genom lagen, "synden öfverflödar." Så i Cap. 7: 7—13, att det är "genom budordet, synden blifwer öfvermåttan syndig" och "jag blifwer dödd." Om sådana talar han här.

Den ogudaktige. Apostelen säger här, att Christus "gör den ogudaktiga rättfärdig." Huru skall dock detta egentligen förstås? Är det icke nu bewisadt, att här dock menas sådana, som icke verkligen äro ogudaktige, utan endast känna sig så? Här uppstår nu den frågan, om den syndanöd, menniskan känner genom lagen, förr än hon har någon tro på Christum och blifwit rättfärdiggjord, utgör en sann gudaktighet. Wore det så, då wore Apostelens ord här falskt. Många wilja uttyda det så: de som varit ogudaktige, men nu blifwit gudaktige, dem rättfärdiggör Christus. Detta heter icke att förklara texten, utan göra en ny text. Wi skole här sätta, att den syndakänsla och det bättringsarbete, som kommer blott af lagen, är intet annat, än den främde och plågade trälens egenmyttiga bemödande, att undfly straffet. Är denna trältjänst före tron och rättfärdiggörelsen en verklig gudaktighet, eller blifwer den af Gud så betraktad, så måste Apostelens ord wara falskt, och motsatsen blifwa sann, att Gud gör endast den gudaktige rättfärdig.

Det är wisserligen en skillnad emellan den främde ogudaktigheten och den försträckt trälens ogudaktighet; men då en verklig gudaktighet alltid innebär den kärlek till Gud och det goda, att wi endast för Guds wälbehag göra det goda, så följer, att äfwen den främde trälen är i djupet intet annat än en ogudaktig — för att icke tala derom, att äfwen en sann gudaktighet icke består inför Guds ögon, om den icke är öfvertäckt med Christi rättfärdighet. Förrän Gud beklädt menniskan med sin Söns rättfärdighet, är hon i alla afseenden för Hans ögon en ogudaktig och "Guds wrede blifwer öfwer henne" (Joh. 3: 18, 36). Jfr

Guds ögon är nu intet godt hos människan, och hon kan därför intet göra, som det minsta bidrager att mildra Guds dom öfver henne. Och så länge hon arbetar och sträfvar, att göra något sådant, strider hon endast emot Guds nåd och är i den olyckliga belägenhet, som de Judar, om hvilka Apostelen med så mycket känsla talar i Cap. 9 och Cap. 10, v. 1—4. Men i det ögonblick, människan mistrostar på allt sitt arbete och gifver sig så som en förtappad syndare på Guds blotta nåd, stannar för Guds nådesord om ende Sonens rättfärdighet och med någon tro omfattar denna, blifwer hon genast beklädd med all Sonens rättfärdighet och välbehag och får i samma stund ett nytt hjerta, som nu verkligt älskar Gud. Nu är hon både rättfärdig och gudaktig. Sådant bekräfta alla Skriftens ord och exempel. När fångvaktaren i Philippi försträckt utropade: "Hwad skall jag göra, att jag må blifwa salig?" då svarade Apostelen genast: "tro på Herran Jesum, så warder du salig." Hwad war nu denna fångvaktarens gudaktighet förut? Han war intill detta ögonblick en ogudaktig, men hade blifwit försträckt genom Herrans underverk i fångelsens öppnande; men när han med detsamma kände sin osalighet och frågade efter salighetens väg och anammade ordet om Jesus, så blef han genast både rättfärdig och gudaktig. Lucas berättar, att han icke blott trodde och fröjdades, utan ock blef så kärleksfull, att han förde sina fångar, Apostlarna, in i sitt hus, tvådde deras sår och gaf dem mat (Ap. G. 16: 27—34). — När Judarna frågade Jesum: "Hwad skole wi göra, att wi werka kunne Guds werk?" svarade Han: "Det är Guds werk, att I tron på den Han sändt hafwer"; — såsom wille Han säga: I kunnen icke werka något Guds werk, förrän I tron (Joh. 6: 28, 29). Saken är den: människan är förut andeligen död, Guds fiende och wredens barn af naturen (Eph. 2: 1—5; Rom. 5: 10; 8: 7). Endast den, som Sonen hafwer, han hafwer lifwet (1 Joh. 5: 12); blott genom tron på Sonom födes i henne något Gudomligt, något verkligt godt och för Gud behagligt; därför står den sanningen fast, att människan rättfärdiggöres såsom ogudaktig. Och detta är hwad Apostelens ord äfysa. Och tänk, hwad detta bewisar om Guds nåd! Hvem skulle icke då tröfveligen framgå till Sonom, när Han gör den ogudaktiga rättfärdig utan att det finnes hos honom det minsta, som är godt och för Gud behagligt, utan idel synd och ogudaktighet.

Men detta är ock mycket tröfveligt för hwarje troende Christen, som alltid, i den mån Andens ljus uppgår, ser och känner hos sig den gamla orma-såden, hvilken i synnerhet förnimmes såsom ogudaktighet, eller att man icke aktar Gud, icke har Gud för ögonen, icke rätt fruktar att synda emot Sonom, icke förtrostar på Sonom i motgången, utan ofta känner sig så, som om Gud icke wore till. Melancthon säger: "Om ock icke ett fullkomligt samtycke kommer dertill, är det ju dock intet oförligt, att wi twifla på Guds nåd och Guds ord, wredgas öfwer Gud

domar, förtryta och äro misnöjde, att Gud icke straxt rycker utur olyckan, att wi knorra och knota deröfwer, att andra hafwa bättre lycka, att wi retas till wrede, upptändas till otukt och lättfärdighet, äregirighet, gods och penningar m. m. Allt detta kanna och förnimma dock de gudfruktige menniskor hos sig, såsom af Psalmerna och Propheterna klart är *). Då är det en stor tröst, att Christus gör den ogudaktiga rättfärdig. Han, som af sin egen barmhertighet uppsökte oss och drog oss till sig, då wi ännu wille honom intet, Han skall icke för den nu oss tryckande ogudaktigheten ryggas sitt förbund med oss, utan sjelf wara vår försvarare när Fadren." Derföre hwilar wisserligen en ewig nåd öfwer hwar och en, som, misströstande på allt sitt eget, tror endast på honom, som den ogudaktiga gör rättfärdig.

Hans tro warder honom räknad till rättfärdighet. Sanner det bör förstås, att tron warder oss räknad till rättfärdighet, är redan förklaradt under v. 3. Då tron omfattar den omätliga skatten, Guds Son, som för Fadren gäller mer än himmel och jord, så har den för Guds ögon ett oändligt värde, just för denna dyra skatt, som hon omfattar. Och då Christus fullgjorde lagen och led dess förbannelse, icke för sin egen räkning, utan för oss, så blifwer nu denna Hans rättfärdighet af Gud tillräknad den troende, och då är han wisserligen fullkomligt rättfärdig. Men här om så wi se mera i det som följer. — Apostelen har nu i v. 4 och 5 wisat, att vår egen förtjenst och nåden genom tron äro så alldeles emot hwarandra, att den som håller sig wid gerningarna, får intet af nåd; men den åter, som misströstar på sig sjelf och blott tror på Christum, honom tillräknas intet af hwad han sjelf hafwer, som blott är synd, men deremot tillräknas honom en rättfärdighet, som icke finnes hos honom; allt är nu idel nåd. Detta bekräftar nu Apostelen med ett nytt vittnesbörd ur G:la Test., då han tillägger:

6. Såsom också David säger, att saligheten är den menniskas, hvilken Gud tillräknar rättfärdigheten, utan gerningar.

7. Salige äro de, som deras orättfärdigheter äro förlätta, och deras synder äro öfwerstylda.

8. Salig är den man, som Gud ingen synd tillräknar.

Mera ordagrant lyder v. 6, sålunda: "Såsom också David uttalar den menniskas salighets-prisning", (d. ä. prisar den menniska salig,) "hvilken Gud tillräknar rättfärdighet, utan gerningar", (nemligen): Salige äro de, som deras orättfärdigheter äro förlätta" etc. — Om en så trösterik text anmärker Luther: "För ett sådant språk borde wi gå på våra knän till werldens ända." — Apostelen hade i första orden af detta Bref anmärkt, att hwad han förkunnade, war "Guds Evangelium", war ingen egen uppfinning, war intet nytt, utan war "tillförene utlofwadt

*) Apologia Aug. Conf. art. om Ursynen.

i den Heliga Skrift. Dersföre anförer han nu ur Gamla Testamentet först Abrahams exempel och sedan Davids ord, desstvenne största Guds män och käraste vänner. Säsom förut blifwit sagdt, war David en så stor Prophet, att icke blott alla helige, utan och Christus i sitt lidande skulle bruka hans ord i Psalmerna. Och här framställes nu Guds Evangelium med denne Prophetens ord i 32:dra Psalmen: Salige äro de, som deras orättfärdigheter äro förlätta etc.

Då Psalmens ord egentligen lyda säsom om en: "Salig är den man" etc., har Apostelen förändrat det till flertalet och säger: "Salige äro de" etc., för att erinra läsaren, att detta war en allmän förklaring, som gällde för alla menniskor — hwarmed han synes hafwa welat förekomma, att icke någon måtte så läsa dessa ord, som om de gällde endast någon annan, utan att hwar och en måtte tänka på sig sjelf och för sin egen del söla delaktighet i den nåd, som här förkunnas. Här äro nemligen de allravgigtigaste och trösterikaste samningar, som gälla allas wäls ewiga wäl. — Apostelen säger:

Saligheten är den menniskas, hwilken Gud tillräknar rättfärdigheten, utan gerningar. Detta, så wäl som de twå följande språken, säger oss i klara och bestämda uttryck, att en menniska kan wara rättfärdig inför Gud, fastän hon ännu drages med synder. Här säges neml. uttryckligt, att då Gud rättfärdiggör en menniska, det icke sker på det sättet, att Han utplånar synden ur hennes wäsende och gör henne i sig sjelf synderfri, utan att det sker genom "tillräknande" — här står: "hwilken Gud tillräknar rättfärdigheten, utan gerningar". Wår rättfärdiggörelse sker på det sättet, säger denna text, att Gud tillräknar menniskan en rättfärdighet, som icke finnes hos henne, och deremot (v. 7.) "förläter" och "öfwerstyler" de synder som finnas hos henne. Då ordet rättfärdiggöra hade kunnat för någon wara twetydigt, så brukar Apostelen här i stället orden: "tillräkna rättfärdighet." Och sedan förklarar han samma saliga wäls med Davids ord, att blott den menniska är salig, "hwilken orättfärdigheter äro förlätta och hwilkens synder äro öfwerstylda, eller öfwertäcka; att endast den man är salig, "hwilken Gud ingen synd tillräknar." Tänk nu, då den menniska är salig, hwilken Gud "tillräknar rättfärdighet, utan gerningar", och hwilken han "icke tillräknar synderna", så är ju dermed sagdt, att rättfärdigheten icke finnes hos den saliga menniskan, ty då hade den icke behöft "tillräknas" henne; men deremot innebär det och, att synderna finnas hos den saliga menniskan, efter dessa sägas "icke tillräknas" henne, utan "öfwerstyldas." — Detta är nu wissferligen hela Skriftens stora hufwudlära, som ligger i all Guds förkunnelse om Christi Medlare-embete och Hans rättfärdighets tillräknande, hwarom utförligare handlades under Cap. 3: 21—26; men här hafwa wi det i korta och bestämda uttryck, som på en gång alldeles nedslår den falska meningen, hwarmed

själa-fienden en och annan gång försvillat menniskor, att wi skulle rättfärdiggöras på det sättet, att våra personer göras i sig sjelfwa syndfria"). Nej, säger här Apostelen uttryckligt, Gud gör oss rättfärdiga på det sättet, att Han tillräknar oss rättfärdighet, utan att wi äro eller blifwa i oss sjelfwe rättfärdige eller syndfria här på jorden, så att synderna derföre måste "förlätas", "öfversejlas".

Men om wi sålunda förstått, att wi icke äro rättfärdiga på det sättet, att synden är utplånad ur vårt wäsende, och att wi i egna personer fullkomligt hålla lagen, utan att det skett genom "tillräknelse;" måtte wi då icke falla på en lika stor villfarelse åt motsatta sidan, neml. att tänka, det Gud räknar oss för rättfärdiga, fastän wi icke werkligen äro det. Nej, lofwadt ware Herrans Christi namn! Wi äro werkligt rättfärdige, genom Gnom. Då man icke blifwit rätt waken, att se Guds wäsendes fullkomlighet, drömmar man om en sådan rättfärdiggörelse, hwarigenom Gud skulle genom ett slags eftergift af sina heliga ord och domar låta oss gälla för rättfärdiga, utan att wi på något

Den misstydnungen har någon gång härledt sig deraf, att man sett endast på sammanfattningen af några ord, som brukats om rättfärdiggörelsen, hvilka ord dock icke äro Skriftens egna, t. ex. det Latinska *justifico* och det Swenska "rättfärdiggöra." Sådana ord lyda såsom skulle de betyda, att wi personligen göras rättfärdige, då man jemförer dem med likartade, såsom *sanctifico*, *vivifico* och dyl. Det fordras då att weta, att gr.-textens ord i Nya Test. *dikaiáo*, rättfärdiggöra, icke har en sådan betydelse, neml. att göra en person eller sak i sig sjelf rättfärdig, utan detta ord betecknar öfwerallt att räknas för rättfärdig, hålla, dömma någon för rättfärdig, ehwad han i sig sjelf är det, eller icke. T. ex. i Matth. 11: 19, heter det i gr.-text.: "och rättfärdiggjord warder wissheten af sina barn." Der står nu ordet *dikaiáo*, men kan icke beteckna, att wissheten gjordes rättfärdig, utan hölls, dömdes såsom rätt eller rättfärdig. I Matth. 12: 37 säges, enligt gr.-text.: "af dina ord skall du warda rättfärdiggjord", *dikaiothäsä*, hvilket icke betyder gjord rättfärdig, utan bewisad, hållen vara rättfärdig, såsom motsatsen wäl visar: "och af dina ord skall du warda salfäld", (gr.-text.). Uri Luc. 7: 29 säges, enl. gr.-text.: "och de rättfärdiggjorde Gud;" sannerligen icke på det sättet, att de gjorde Gud rättfärdig, utan, såsom vår Bibel återgifwer det: "de gafswo Gud rätt", de erkände, att Gud war rättfärdig. Äfwen i Rom. 3: 4 säges det till Gud (enligt gr.-text.): "på det Du må rättfärdiggjord warda i Dina ord" etc. Dessa och flera dylika ställen wisa hwad ordet *dikaiáo* betyder, neml. icke göra rättfärdig, utan hålla, dömma, förklara för rättfärdig.

fätt ega, hwad rättfärdighet betyder: en hel fullgörrelse och ofstrafflighet inför lagen. Detta är att tänka gansta försmädligt emot Gud, såsom om Han utöfwade barmhertighet på rättwisans bekostnad. Amorslunda lärar Apostelen. Wi ha swa redan i Cap. 3: 25, 26 sett honom förklara, att Gud "fätt sin Son till en nådastol genom tron i Hans blod, för att låta se sin rättwisa i det, att Han rättfärdiggör den som tror. — såsom orden der lyda: "på det Han skulle wara sjelf rättfärdig och rättfärdiggörande den, som är af Jesu tro." Och i Cap. 5. säger han uttryckligt, att det är genom "ens lydnad, "ens rättfärdighet", wi warda rättfärdiggjorde. Det sker icke genom eftergift af någon enda bokstaf eller priß i lagen, utan genom ett helt och punktligt fullgörande af alla lagens bud och domar; hwilket Medlaren gjorde så helt och hållet för oss och i vårt ställe, som om wi sjelfwe hade gjort och lidit allt efter lag. En människa kan så fullgöra en annans skyldighet, t. ex. betala sin broders skulder, att den skyldige blir verkligt skuldfri och oantastelig — att han icke blott anses så, utan att han verkligen är skuldfri genom den gode brodrens fullkomliga betalande af hans skulder; och måcket mera måste då Herrans Christi fullgörande och betalande för oss göra oss verkligt skuldfrie och rättfärdige, fastän wi icke sjelfwe äro mäktige, att fullgöra lagen. Dersöre så wi icke så förstå orden "tillräkna rättfärdighet," som skulle Gud räkna oss för rättfärdiga, fastän wi icke verkligen äro det, utan meningen är blott, att det är en annans rättfärdighet, som är oss skänkt och tillräknad, men på ett så sammt och fullkomligt sätt, att wi verkligen äro rättfärdiga. Den heliga lagen har ingenting lidit i sin majestätiska rätt; dess fordringar äro fullgjorda i all deras oändliga widb; dess domar och straff äro utståndna i all deras försträcklighet. Och från det mötet på Golgatha mellan barmhertigheten, å ena sidan, och, å den andra, rättwisa och dom, skiner en oändlig herrlighet, hwars fulla förklaring inför menniskor, änglar och alla förnuftiga wäsenden skall uppfylla ewigheten med Guds lof och pris. Korteligen: Gud är rättwis, då Han rättfärdiggör den som tror; ty det är icke en blott tänkt eller diktad, utan en verklig rättfärdighet, Han tillräknar oss; och Han skall på den yttersta dagen i hela werldens åsyn kalla sina troende för "de rättfärdige" (Matth. 25: 37—46,) och i enlighet med den fullkomliga rättwisan gifwa dem "rättfärdighetens trona" (2 Tim. 4: 8).

Men då wi nu sett, att vår rättfärdighet icke består deri, att synden icke mera finnes i vårt wäsende, utan att det är Christi lydnad, som är vår rättfärdighet, i hwilken wi dock äro verkligt och lag-enligt rättfärdige; så förstå wi det märkliga förhållande, som vår text i så tydliga ord uttrycker, att de trogne äro på en gång både syndare och rättfärdige — verkligt syndare i sig sjelfwa, men verkligt rättfärdige i Christo, men att Gud då aldrig dömer oss efter hwad i oss är, utan endast efter "den full

konliga rättfärdigheten i Hans älskelige. Ja, häraf uppkommer ett förhållande, som är så stort, nådefullt och herrligt, att den mest troende kan aldrig riktigt tro det — för att icke nämna, att det är en förborgad hemlighet för werlden, — och detta förhållande är, att det finns några människor på jorden, hvilka Gud aldrig tillräknar deras synder. — Tror du det? — Här säga David och Paulus uttryckligt:

”Salig är den man, som Gud ingen synd tillräknar.” Hör! — ”den man, som Gud ingen synd tillräknar.” Finns det någon sådan man på jorden? Svar finnes han? Har du sett någon sådan? Bekännom, att wi icke riktigt tro Guds ord. En så lycklig man skulle jag gerna vilja se, hvilken står i ett sådant förbind med Gud, att Han aldrig tillräknar honom hans synder. — Och hvilken är det, som är så lycklig? Det är den-
samme, säger Apostelen, ”hvilken Gud tillräknar rättfärdigheten, utan gerningar”, och ”hvilken orättfärdigheter äro förlåtna och öfverstylda.” — Men huru är en sådan lycklig människa sinnad? säger du. Hvilka äro hennes utmärkande drag, på hvilka jag kan igenkänna henne, om till äfventyrs äfven jag skulle kunna vara eller blifwa en så salig människa? — Apostelen säger (v. 5,) att hon är en sådan, som känner sig ogudaktig och därför icke kan hålla sig wid gerningarna, utan tror endast på ”Honom, som den ogudaktiga gör rättfärdig.” Hvad detta innebär, hafwa wi redan undersökt. Samma beskrifning gifwer ock David på den saliga man, hvilken Gud icke tillräknar synderna (Ps. 32). David beskriver honom så, att den falskhet i anden, hvarigenom man ”inför Herren förtiger sin synd”, är nu wiken, och han är nu en sådan, som ”bekänner för Herran sin öfverträdelse.” Detta innebär först, att det icke är en stolt, obruten människa, som kan förtrösta på egna gerningar och blifwa borta från nådastolen — kan föra ett så falskt spel inför Gud, att hon frambär för Honom sina offer af wackra gerningar, andaktsöfningar, helig werksamhet, böner, m. m., men tiger om sina synder, emedan hon antingen icke känner sådana med någon försträckelse, eller ock uppsätligt undwiker frågan, för att så qwarblifwa uti dem — såsom det synes hafwa varit med David på den tid, då han ”förtog synderna inför Herren” och sedan kallade det en ”falskhet i anden” (Ps. 32). Att denna falskhet är förjagad, är det första, som ligger i ”bekännandet inför Herran”. Men i detta bekännande ligger, för det andra, en tillförsigt till Guds nåd: ty den som har alls ingen tro på Guds nåd, den flyr för Gud och förtiger synden, den kommer icke inför Honom med bekännelse. Detta förklarar Christus, då Han till sådana fattiga syndare och synderskor, som hade kommit till Honom med ångest, utswäl sade: ”din tro hafwer frälst dig.” Det är således alltid tro i det hjerta, som icke kan blifwa borta från nådastolen.

Är nu detta din historia, — är detta beskrifningen på dig, som detta läser, så är just du den saliga människa, hvilken Gud

ingen synd tillräknar. Så ringa, syndig och oräddig du må vara, så är du då i en beständig nåd och vänskap hos Gud — ett nådabarn, som Han aldrig skall döma efter lagen, aldrig tillräkna synderna. Han ser dem väl, men Han säger: Jag tillräknar dig det icke, efter du tror på min älskelige Son, och jag har satt Sonom till en nådastol. — Uti gr. texten är i v. 8 ett starkt nekande för syndernas tillräknande, motsvarande vårt uttryck: "inga synder tillräkna", eller egentligen: "alldeles icke tillräkna synden." Det är fullt allvar i den stora Gudomliga samlingen, att de troende äro ett folk, som Gud ingen synd tillräknar. Om du då ännu känner mycket synd hos dig, så glöm aldrig huru denna text talar. Här säges icke: Salig är den man, hos hvilken Gud ingen synd finner; utan så: "Salig är den man, som Gud ingen synd tillräknar." Här säges icke: salige äro de, som inga orättfärdigheter begått; utan så: "Salige äro de, som deras orättfärdigheter äro förlätta."

Swilkas orättfärdigheter äro förlätta. Du säger: "Jag har icke blott frestelser till synd, jag gör äfwen verkligt emot Guds bud; det är ju alldeles försträckt." Svar: Det är visserligen beklagansvärdt och är väl af nöden att bedja Gud om nåd till något bättre; men just sådant verkligt öfwerträdande af Guds bud är också här nämndt; sådant betecknar neml. ordet "orättfärdighet", olaglighet, brott. Och här säges nu, att äfwen sådant skall förlätas. — Men kan jag vara riktigt vis, säger du, att Gud verkligt förläter mig alla synder? — Svar: Hwem skulle du tro i en så vigtig fråga, om icke Gud sjelf? Gud har icke blott här låtit sina vittnen betyga, att Han "ingen synd tillräknar" den som tror på Sonen; utan Han har också sjelf wid sin Gudomliga wäsende bedyrat: "Så sannt som jag lefwer: jag hafwer icke lust till den ogudaktiges död." "Om edra synder än wore blodröda, skola de dock wara snöhwita; och om de wore såsom en rosenfärg, skola de dock wara såsom en ull." "Jag, jag utsträcker dina öfwerträdelser för mina skull, och kommer dina synder intet ibåg." Så talar Gud sjelf om syndernas förlåtelse. Hwem skulle jag tro, om icke Gud sjelf? — Och vår text säger icke blott att synderna förlätas, utan också att de äro "öfwerstylda", öfwertäckta. Med detta uttryck tyckes Apostelen wilja påminna om "försonings locket", (som utgjorde den egentliga nådastolen i det allraheligaste) hwilket lock öfwer förkunds-arken betäckte lagens tafior, på hvilka våra synder så skrifna. Dermed påminnas wi om orsaken, hwarsföre våra synder ej tillräknas oss; det är för Christi skull och Hans blodiga försonings-död. Endast derigenom är det, wi hafwa en ewig nåd, så stor och sann, att Gud aldrig ser de troendes synder såsom sådana, d. ä. med deras skuld och fördömande makt, utan endast såsom en öm fader ser barnens fel och lyten, mot hvilka Han blott använder alla medel till deras botande, men aldrig besörjer förskjuter barnen eller kastar dem i eld eller watten. O nej, så

dant är icke meningen, då han bestraffar deras oarter. Skulle du också känna i ditt hjerta, eller erfara det genom ris och plågor, att Herren vredgas öfver synden, så skall Han dock aldrig i wrede bortkasta dig, så länge du ännu blifwer wid nådastolen. Han arbetar endast på att döda dina fiender, som plåga och utmatta dig, neml. dina synder — Han vill endast bota och borttaga dina lyten, som wansälla dig; men fördöma dig, ämnar Han icke. Om sådant försäkrar oss denna text.

Nu här gäller det nu, att med en fast tro hålla sig wid orden, och icke låta förwilla sig af hwad som synes eller kännes. De ömkeligaste erfarenheter af synden och de grusligaste stormar af inwärtas nöd eller utwärtas hemsökelse kunna icke göra denna Guds sanning om intet, att Gud förlåter och icke tillräknar synden, utan behåller sina troende i en ewig nåd. Se på den mannens erfarenheter, hwilken ord Apostelen här anför. Se på Davids historia! Hvilken hög nåd och hwilka ömkeliga erfarenheter! Se på hans höga kallelse såsom Christi förebild och samfader, från wallgoss till Israels Konung och Prophet; se på Guds vittnesbörd om honom (1 Sam. 13: 14) och på hans hjertas utgjutelser i Psalmerna: hwilken hög nåd och hwilket brinnande hjerta för Herren! Och dock, — hwilka grusliga föllningar af satan, hwilka ömkeliga synda-utbrott, fall och öfverträdelser, och hwilken ånger och hwilka försträckelser för Gud; sedan hwilka hemsökelse och bittra förödmjukelser, och åter hwilken ånger och gråt inför Herren, — "för mina synders skull", säger han. Och dock ingen hel förkastelse från Gud! "Han träter", säger David, "men icke till ewig tid; Han vredgas, men icke ewinnerliga", "utan så hög, som himmelen öfver jorden är, låter Han sin nåd wäldig wara öfver dem, som frukta Honom." Så säger David, och kunde dertill slut icke nog lofwa och prisa sin Herre, utan uppfordrar allt hwad i himmelen och på jorden är till Hans lof (Ps. 103: 20—22). Ty hwad war det, som gjorde hans hjerta så brinnande? Det war just denna ewiga förlåtelse, som war hufwudsaken; ty så säger han: "Lofwa Herren, min själ, den dig alla dina synder förlåter och helar alla dina brister."

Nytt och Gammalt från Nådens rike.

"Säll uppå i tid och i otid."

Den utmärkte Skottske predikanten Doct. Chalmers är icke alldeles obekant för våra läsare; wi hafwa en och annan gång anförut utmärktare yttranden af honom. Han är nu för några år sedan afödd. Följande tilldragelse, från de sista åren af hans lefnad, är ganska tänkward. Han war stadd på en resa från England till Skottland, och gästade öfver en natt hos en adelsman icke långt ifrån

Beebles. D:r Chalmers war länd icke blott för de mest öfwerlägena gäfwor från predikstolen, utan äfwen för en lysande qwickhet, man kunde nästan säga mun-wighet i samtal, och en förmåga att yttra sig i hwarje ämne. Äfwen denna aften hos adelsmannen war han den som gaf lif åt samtalet wid eldbrasan. Ämnet war pauperismen, dess orsaker och botemedel. Bland de närwarande war en äldrig högländsk chef, hwilken ständigt höll sina ögon fästade på Chalmers och lyfnade med det mest spända intresse på hans utflygter. Man fortsatte samtalet till sent på natten, hwarpå sällskapet bröt upp, och Chalmers sitt sofrum midt emot högländarens.

Under det Doktorn klädde af sig, hörde han från höfdingens rum ett owanligt busser, följdt af ett tungt pustande. Han skyndade in i rummet, hwilket inom få minuter war uppsjldt af hela sällskapet, sem rusade till den äldrige mannens hjälp. Den wördnadswärde gråhårmannen hade fallit i sin betjents armar, under ett anfall af slag. Få minuter derefter uppgaf han andan. D:r Chalmers stod i tyf häpnad, med båda händerna utsträckta, höjande sig öfwer den döende i häftig smarta. Slutligen bröt han den döds-tyfnad som rädde, sagande med djup bedröfwelse: "Äldrig har jag, förrän i denna stund, sett eller länt betydelsen af det språket: "Predika ordet, håll uppå i tid och i otid, straffa, truga, förmana, med all saktmodighet och lärdom." Hade jag wetat, att min wördnadswärde gamle wän hade stått på gränsen af ewigheten, skulle jag wäl icke hafwa låtit så hånföra mig af det ämne, wi denna aften afhandlade. Jag skulle hafwa allwarligt wändt mig till honom, och förkunnat för honom och eder Jesum Christum och Honom korsfäst. Jag skulle hafwa bedt honom och eder, med allt det eftertryck, som saken fordrar, att bereda eder för ewigheten. Ni skulle hafwa ansett det wara ett ord i otid; men ad, det hade varit i rättan tid, både angående honom och angående eder."

D:r Chalmers menade wäl icke, att icke den andlige mannen så afhandla äfwen werldsliga ämnen; men han lände prat-lystnadens och mennisko-behagsamhetens snaror, så wäl som de werldsliga intressenas makt att lägga sig emellan wid de tillfällen, då den Heliga Ande will mana dertill, att så sitt werk uträttadt.

Mätte icke blott Lärare, utan ock alla Christna, "det Konungliga Presterskapet," befinna wigten af hwarje sådant tillfälle, då man kunde helsosamt inwerka på en odöblig själs ewiga wäl, då man deremot, genom försummande deraf och genom mindre angeläget tal, torde inwerka skadligt på dem, för hwilka Kristus gifwit sitt lif.

"Warer nyktre och waker."

Apostelen Petrus säger: "Warer nyktre och waker; ty eder söande, djefwulen, går omkring såsom ett rytande lejon och söker hwem han uppsluka må." Den andliga "nykterheten" består i ett sansadt och gudfruktigt sinne, hwarigenom man icke låter hånföra sig af stenet, utan med besinning och warsamhet aktar på själ och grunder. Den

förmaningen: "warer nyktre och waker", behöfswes wäl, äfwen i vår tid. Många bedröfliga exempel vittna derom. Med förbigående af flera, wilja wi här endast omnämna ett besynnerligt drag af själfvettens arbete bland dem, som wilja wara Guds folk, & genom flere lidningar meddeladt, torde det dock wara allmänt bekant — neml. att den besynnerliga förwillelsen om de trognas personliga "syndfrihet," åter upprätt i vårt land. Eburn till resultatet lifa med Eric-Jansismen, är dock förklaringen nu något olika, i det syndfriheten denna gång härledes från rättfärdig-görelsen och, verhördt att säga, från Christi "födelse med synd." Wi fästa oss dock mindre wid denna grofwa uppfattning af Kristus, såsom troligen mera snart öfvergående. Men läran om de trognas "syndfrihet" har flera och djupare sympathier för sig. Ty att den ena gången den Eric-Jansiska och den andra gången den nu nämnda syndfrihets-läran uppträder, är blott en utveckling af den djupa själs-förgudnings-smittan, som den fallne ängelen i syndafallet inlade i vår natur, och hwilken wanligen förnimmes i den oändliga egenrättfärdigheten, med hwilken alla Christna hafwa att kämpa. Det är och blifwer beständigt en alltför snår konst, att såsom syndare tro blott på Jesum; att beständigt känna synden hos sig, och dock tro sig rättfärdig inför Gud blott i en annan. Då man nu icke i tid låter säga sig, t. ex. af en Apostels bekännelse, Phil. 3: 12, 13, att detta är den "högsta hemlighet och swåraste konst under solen", utan man låter förwilla sig af den stensagra werklighetens smädelse mot Evangelium (Rom. 3: 8, 31), så är det icke underligt, att den djupaste smittan i vår natur: "I stolen warda såsom Gud," utvecklar sig till dylika läror. — Kort före de orden: "warer nyktre och waker, ty eder fiende går omkring" etc., antyder Apostelen en annan likartad fälla, hwarifrån dessa och alla förwillelser härfläta, då han säger: "Håller eder hårdt wid ödmjukheten; ty Gud står emot de högfärdiga, men de ödmjuka gifwer Han nåd." Wore icke högmodet, så skulle ju Herren Gud eljest leda dem som söka sanningen; det måste wara någon tjuusning af fienden, tillfädd af Herren, som "står emot de högfärdiga", innan man kan stanna i så grofwa förwillelser och dock flitigt umgås med Guds ord, ja, tycka sig se sin mening öfwer allt bekräftad i Guds ord. Wore der icke en tjuusning och förblindelse, så skulle man ju se, att Skriften uttryckligen säger, t. ex. att Kristus war "utan synd" (Ebr. 4: 15), war den, "som af ingen synd wiste" (2 Cor. 5: 21) och att Han wardt gjord till synd för oss på det sättet, att "Herren lastade allas våra synder uppå Honom" (Es. 53: 6), att Han "bar våra synder" (v. 11). Wore der icke en tjuusning, så skulle man ju rådas för en sådan uppfattning af enskilda Bibel-ord, hwarigenom man får hela den i Bibeln framställda verkligheten emot sig — såsom förhållandet är med läran om de heligas personliga syndfrihet; man skulle ju se huru hela Skriften talar om helgonens flagan öfwer sina synder, hwarjemte så många utbrott af denna inneboende synd der omtalas — man skulle och se hwilka förmaningar alltid gäfwos till de helige, att bida synden, som ännu bodde i dem. Ja, man skulle se, huru en